

Při hodnocení studentů Ateliéru environmentu se vždy vtírá hledisko, jak dalece jejich práce korespondují s koncepčním zaměřením ateliéru, tj. nakolik akceschopně vstupují do oblasti životního prostředí, a jak se jím nechávají ovlivnit ve prospěch tvorby vizuálního jazyka.

V případě Evy Holzové bych nejprve konstatovala silné vědomí vlivů vnější reality, informačně přesycené významy a vizuálními znaky, jež působí útočně na její vnitřní svět. Jediná možná obrana proti takto saturované realitě je postavit se jí na odpor, buď tím, že se autorka pokusí zbavit se jejích významů a osvobodit se od nich, anebo pojme znaky předem zbavené významu k přivlastnění a tvůrčímu přetvoření.

Z dřívějších prací autorky jsou předznamenáním nynějších obrazů např. *Akvária* a *Houby* z roku 2004, jež jsou překrásnou ukázkou maleb s abstrahovanými tvary rybiček nebo muchomůrek v pastelových barvách, a přinášejí divákovi čistou estetickou radost. Neboť nad smyslem a tvarem rybiček se nikdo nezamýšlí, jejich funkcí je sloužit pro radost, stejně jako živý koberec či labyrint muchomůrek v lese. Ostatně, ať se nad nimi příležitostně zamyslí sám divák.

Horší je to nyní s předloženými obrazy *D1*, jež jsou sice také krásné a abstraktně řešené jako tvarově nepravidelné, červené skvrny na bílém pozadí obrazů drobných formátů, malovaných temperou a akrylem, ale upomínají na krvavé trateliště po nehodě, jež se na dálnici skutečně stala, a zanechala v autorce nevyhladitelný dojem. Zde nehoda sama, určitě vyplývající z nějakých složitých příčin a okolností, nemá pro nás žádný logický smysl, a nazírat samotnou krvavou skvrnu jako estetický artefakt je tak trochu morbidní. Ale u těchto obrazů se s dojmy diváků předem počítá pro dotvoření jejich vlastní představivosti.

Autorka se ovšem „ospravedlňuje“, že vychází ve své práci z určitého předpokladu tzv. „nečitelnosti kaligrafie“ po stránce významové, jež přináší jen čistě estetický zážitek. Jde jí o jistý posun ve vnímání, kde např. kaluže krve přenesla podle dokumentárních fotografií v přesném poměru na plátno, a umožnila divákovi vnímat je jen jako pouhou abstrakci, či šokující krásu, či jako v kaligrafii akčně a v kontrastu pouhých dvou barev. Jestli ovšem divák bude psychicky posunut až ke kritickým úvahám o brutalitě dnešní doby, či o smyslu života a smrti, to je těžké odhadnout. Patrně v tomto smyslu, tedy v rámci jazykové hry s významy, se vyplatí pozorně promýšlet názvy obrazů. V případě *D1* jsou obrazy nazvané

záměrně jemně a jakoby bez souvislosti ke skutečnému případu, ale zase si možná divák obraz se skutečností ani nespojí. Otázka tedy zní, co je účelem: spojit či nespojit, nebo nechat diváka, aby si lámal hlavu ?

Předem jsem autorku upozornila, že náhodou patřím k těm, kteří významy kaligrafických znaků čtou. Nezřídka tam jde o sólo znak, ale třeba i o celou větu, která tvoří také název díla (autoři někdy dokonce v popisce přikládají typizovaný standardní znak pro představu, jak dalece se aktem malby od něj odklonili; jakoby Eva připojila ke svému obrazu fotku nehody na dálnici). Podstatné však pro význam znaku je, že ač v kaligrafii se tvar vyjádří jedním souvislým tahem štětce, znak se skládá vesměs ze dvou či více samostatných významových částí. Např. znak pro „odpočívát“ se skládá ze znaku pro člověka a znaku pro strom. Takže ten, kdo se chce kaligrafií osvobodit od významu slova odpočinek, nemůže toto provést smazáním pouze jedné z komponent. Musí se osvobodit od významu znaku jakožto tvarového celku. V analogii k dálnici D1 mě tedy napadá, že tam možná nešlo jen o tu červenou krev, ale třeba i o strukturu povrchu té cesty, jež je také komponentem události, a není bílá. Takže čistě bílé pozadí v obraze je už jenom metaforou, a proto není patrně souvislost s D1 divákovi na první pohled zřejmá. Je to ovšem důležité jen potud, pokud jde autorce o tvorbu vlastního „ekosystému“ vůbec, protože tuto okolnost za ni divák nerozhodne.

Pro zmíněnou ambigióznost v přístupu k významové hře uvnitř vizuálního jazyka obrazu, navrhuji Evě Holzové známku A, avšak přidávám k ní znaménko mínus.

**Vlasta Čiháková-Noshiro
14.5.2009**

Vlasta Čiháková-Noshiro